

Muzeum Polskich Formacji Granicznych

<https://www.muzeumsg.strazgraniczna.pl/muz/formacje-ochrony-granic/biografie/1918-1939/kadra/n-r/wladyslaw-raginis/9635.Wladyslaw-Raginis.html>
01.05.2025, 19:18

Władysław Raginis (syn Kazimierza Raginis i Genowefy z Sokołowskich) urodził się 27.06.1908 r. w Dyneburgu (Łotwa) w rodzinie ziemiańskiej, która była mocno zaangażowana w życie patriotyczne. Początkowo uczył się w Dyneburgu, a kiedy po wojnie polsko-bolszewickiej miasto znalazło się w granicach Łotwy i trzeba było wybierać obywatelstwo, rodzina przeniosła się do polskiego wówczas Wilna. Tam skończył gimnazjum, a jego starsza siostra Maria uczęszczała na studia medyczne w Uniwersytecie Wileńskim im. Stefana Batorego. W 1926 r. wstąpił do Szkoły Podchorążych Piechoty w Komorowie koło Ostrowi Mazowieckiej, którą ukończył w 1928 roku. Po krótkiej praktyce wojskowej podjął dalszą edukację w Oficerskiej Szkole Piechoty. W dniu 15.07.1930 roku ukończył ją w stopniu podporucznika (z 38 lokatą na 234 podchorążych będących na kursie) i otrzymał przydział do 76. Pułku Piechoty w Grodnie (początkowo na stanowisko dowódcy plutonu, a następnie kompanii ciężkich karabinów maszynowych). Jego talenty dowódczo – taktyczne zostały dostrzeżone przez przełożonych i po awansie na porucznika (1934 r.) został przeniesiony do Szkoły Podchorążych, gdzie pracował w charakterze instruktora – wykładowcy. W 1939 r. odkomenderowano go do Korpusu Ochrony Pogranicza na stanowisko dowódcy plutonu w 4 kompanii Baonu Fortecznego „Sarny” w pułku „Sarny”, którym dowodził płk Nikodem Sulik. W skład pułku wchodziły bataliony forteczne przeznaczone do obrony rejonów umocnionych tak zwanej „linii Sosnkowskiego”, wybudowanej w latach 1936 – 1939 wzdłuż granicy polsko – radzieckiej. W lipcu 1939 r. kompania została oddelegowana do Osowca (30 km od Wizny), a pod koniec sierpnia już jako załoga twierdzy Osowiec, obsadziła pozycje odcinka obrony „Wizna”. Odcinek ten, o szerokości 9 kilometrów, był fragmentem linii obronnej Samodzielnej Grupy Operacyjnej „Narew”, (na rzekach Narwi i Biebrzy osłaniającej prawe skrzydło polskiego ugrupowania). Odcinek obrony „Wizna” został podzielony na dwa pododcinki: „Gielczyn” i „Kurpiki”. Obrona „Wizny” zamykała ważną arterię komunikacyjną, szosę Łomża - Białystok i drogę Zambrów – Osowiec. Do budowy umocnień przystąpiono w kwietniu 1939 roku, oparciem dla obrony miały być naturalne warunki terenu – silnie zabagnione doliny rzek: Narew i Biebrza. Do dnia 1 września 1939 roku, tj. do wybuchu II wojny światowej, na odcinku obrony „Wizna” wybudowano sześć ciężkich oraz sześć średnich schronów bojowych (cztery dalsze znajdowały się dopiero w budowie). Wykonano również zapory przeciw piechocie i przeciwczołgowe, w niektórych miejscach wzdłuż brzegu rzeki umieszczono zasieki z drutu kolczastego, a na nasypie drogi w okolicach mostu na rzece Narew (w pobliżu wsi Wizna) ustawiono przeszkody przeciwczołgowe w postaci kozłów, wykonanych z szyn kolejowych oraz pni wkopanych w ziemię. Zapory te uzupełniono minami przeciwpancernymi. Próby spiętrzenia wody i wykonania zalewów, przez zasypianie kanałów odwadniających nie zostały podjęte, ponieważ w 1939 roku panowała susza i woda wyschła. Zadaniem kpt. Raginisa było zamknięcie przeprawy, na rzekach Narew i

Biebrza, w granicach odcinka. W chwili objęcia dowodzenia kpt. W. Raginisowi podlegały:

1. 8 kompania strzelecka 135 pułku piechoty, wzmocniona plutonem ciężkich karabinów maszynowych – dowódca kapitan Schmidt
2. 3 kompania ciężkich karabinów maszynowych batalionu fortecznego Osowiec
3. bateria artylerii pozycyjnej (dwa plutony armat 76 mm) – dowódca porucznik Stanisław Brykański (zastępca dowódcy obrony Odcinka)
4. 136 rezerwowa kompania saperów
5. pluton artylerii piechoty z 71 pułku piechoty
6. pluton zwiadowców konnych 135 pułku piechoty
7. pluton pionierów 71 pułku piechoty

Łączny stan osobowy podległych mu jednostek wynosił 20 oficerów i 700 szeregowców, uzbrojonych w sześć dział lekkich, dwadzieścia cztery ciężkie karabiny maszynowe, osiemnaście ręcznych karabinów maszynowych, dwa karabiny przeciwpancerne. Rozmieszczenie tych sił było następujące:

1. Sulin – Strumiłowo (pozycja wysunięta) – pluton piechoty, wzmocniony dwoma drużynami ckm oraz załogi 4 ckm w schronach bojowych
2. Giełczyn – pluton piechoty i załogi 6 ckm w schronach
3. Włochówka – drużyna piechoty (2 rkm), pluton pionierów 71 pułku piechoty oraz 3 załogi ckm w schronach
4. Góra Strękowa – załogi schronów u podnóża i na wzniesieniu 126 oraz schronu w Kurpikach – łącznie 5 ckm
5. Maliszewo – 8 kompania strzelecka (bez dwóch plutonów) oraz załogi 3 ckm w schronach
6. Grądy – Woniecko – placówka wsparta drużyną ckm

Wymienione wyżej jednostki wchodziły w skład twierdzy Osowiec, którą dowodził dowódca 135 pułku piechoty ppłk Tadeusz Tabaczyński. Wsparcie z kierunku twierdzy było iluzoryczne, zarówno z powodu niewystarczającej ilości żołnierza polskiego, jak i 30 kilometrowej odległości. Pierwszy kontakt bojowy z wojskami niemieckimi nastąpił 03.09.1939 r., gdy żołnierze pracujący przy maskowaniu schronów zostali ostrzelani przez niemieckie samoloty. Siły niemieckie liczyły wówczas około 42 000 żołnierzy, w tym ponad 1200 oficerów. Dywizje niemieckie posiadały następujące uzbrojenie: 350 czołgów, 108 haubic, 58 dział lekkich, 195 dział przeciwpancernych, 108 moździerzy, 188 granatników, 288 ciężkich karabinów maszynowych, 689 ręcznych karabinów maszynowych. Dnia 07.09.1939 r. oddziały niemieckie zajęły miejscowość Wizna, przeprawiając się na następny dzień, przez Biebrzę i 9 września zaatakowały odcinek Wizna. Tego dnia por. Stanisław Brykański zginął w kopule obserwacyjnej schronu dowodzenia Odcinka „Wizna”,

raniony w głowę zrykoszetowanym odłamkiem pocisku. Kapitan Władysław Raginis podjął decyzję, iż nie podda się i nie pójdzie do niewoli. 10 września broniły się jeszcze 2 schrony bojowe, które tego samego dnia zostały zdobyte przez Niemców. W jednym z nich wierny przysiędze kapitan, po wyczerpaniu amunicji wydał załodze rozkaz opuszczenia stanowiska, a sam rozerwał się granatem. Ciała dowódców obrony odcinka, kpt. Władysława Raginisa i por. Stanisława Brykańskiego pochowano za zgodą niemieckiego dowódcy wojskowego w bezpośrednim sąsiedztwie schronu dowodzenia usytuowanego na wierzchołku eolicznego wyniesienia na brzegu Narwi, zwanego Górą Strękową.

Opracował: **Miłosz Filipowiak**

na podstawie: Waldemar Bocheński, Sprawozdanie Zarządu Stowarzyszenia Weteranów Polskich Formacji Granicznych za okres od 01.09.2010 r. do 29.08.2011 r.;

<http://www.ojowlec.republika.pl/>

